

ΑΠΟΦΑΣΗ¹ ΑΡΙΘΜ. 215 /III/2002
Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην αίθουσα 611 της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης την 9η Μαΐου 2002, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10.30 π.μ., με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Δημήτρης Τζουγανάτος

Μέλη : Ηλίας Βλάσσης,

Νικόλαος Καραμητσάνης, κωλυόμενου του τακτικού Θεόδωρου Δεληγιαννάκη,

Λεωνίδας Νικολούζος,

Ιωάννης Κατσουλάκος,

Χαρίσιος Ταγαράς και

Νικόλαος Βέττας.

Γραμματέας: Σωτηρία Πανιέρα, κωλυομένης της τακτικής Αλεξάνδρας-Μαρίας Ταραμπίκου.

Τα λοιπά τακτικά ή/και αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα, δεν προσήλθαν λόγω δικαιολογημένου κωλύματος.

Θέμα της Συνεδρίασεως ήταν η από 1.2.2002 αίτηση για λήψη ασφαλιστικών μέτρων, των σωματείων: α) **ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ**, (παρακάτω και «ΣΕΤΤΓ»), β) **ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΩΝ** (παρακάτω και «ΠΕΤΑΓΑ») και γ) **ΕΝΩΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ- ΘΡΑΚΗΣ** (παρακάτω και «ΕΤΓΜΘ») κατά των εταιριών **ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ Α.Ε.** (παρακάτω και «Ολυμπιακή»), **ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ Α.Ε.** (παρακάτω και «Aegean») και **ΑΧΟΝ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ Α.Ε.**, (παρακάτω και «Αχον»), σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ.4 του ν.703/77, όπως ισχύει, τις οποίες καταγγέλλουν για παράβαση των άρθρων 1παρ1 και 2, του ανωτέρω νόμου.

Στη συνεδρίαση παρέστησαν: α) ο νόμιμος εκπρόσωπος του ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ, Ιωάννης Ευαγγέλου, μετά του πληρεξουσίου δικηγόρου, Ευαγγέλου Παπαγεωργίου β) οι νόμιμοι εκπρόσωποι της ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑΣ ΕΝΩΣΗΣ ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, Σπυρίδων Γκίνης, Ελευθέριος Θεοφανόπουλος, Αθανάσιος Μαρίνος και Σταύρος Λαγάς, μετά του ως άνω πληρεξουσίου δικηγόρου, Ευαγγέλου Παπαγεωργίου καθώς και δ) η ΕΝΩΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ -ΘΡΑΚΗΣ, δια του ως άνω πληρεξουσίου δικηγόρου, Ευαγγέλου Παπαγεωργίου, ε) η εταιρεία ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ Α.Ε., δια του πληρεξουσίου δικηγόρου, Βασιλείου Αναγνωστόπουλου. β) η εταιρεία ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ Α.Ε., δια των πληρεξουσίων δικηγόρων, Ιωάννη και Εμμανουήλ Δρυλλεράκη.

¹ Από την παρούσα απόφαση έχουν παραληφθεί, σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ.7 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 361/Β'4.4.2001), τα στοιχεία εκείνα, τα οποία κρίθηκε ότι αποτελούν επιχειρηματικό απόρρητο. Στη θέση των στοιχείων που έχουν παραληφθεί υπάρχει η ένδειξη [...]. Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλήφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός []).

Η εταιρεία AXON ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ Α.Ε., δεν παρέστη στη συνεδρίαση, καθόσον έχει αναστείλει τη λειτουργία της, από το Δεκέμβριο του 2001.

Στην αρχή της συνεδρίασης, το λόγο έλαβε η Γενική Εισηγήτρια, Σοφία Καμπερίδου, η οποία ανέπτυξε τη γραπτή εισήγησή της Γραμματείας και κατέληξε προτείνοντας, να απορριφθεί η αίτηση λήψης ασφαλιστικών μέτρων των ως άνω αιτούντων, δεδομένου ότι δεν πληρούνται σωρευτικά οι προϋποθέσεις λήψεως ασφαλιστικών μέτρων που προβλέπονται στο άρθρο 9 παρ.4 του ν.703/77, όπως ισχύει.

Στην συνέχεια, το λόγο έλαβαν οι αιτούντες και οι καθών, ανέπτυξαν τις θέσεις τους, έδωσαν διευκρινήσεις, απάντησαν σε ερωτήσεις που τους υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής και ζήτησαν οι μεν αιτούντες την αποδοχή της αίτησής τους, οι δε καθών, την απόρριψη αυτής, αναφερόμενοι και στα υπομνήματα που θα προσκομίσουν.

Κατόπιν, ο Πρόεδρος της Επιτροπής έδωσε προθεσμία μέχρι τις 20.5.2002, ημέρα Δευτέρα, στα ενδιαφερόμενα μέρη για να προσκομίσουν τα υπομνήματά τους.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνήλθε σε διάσκεψη, στην ως άνω αίθουσα 611 της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης, την 13η Ιουνίου 2002, ημέρα Πέμπτη και ώρα 11:30, και αφού έλαβε υπόψη τα στοιχεία του σχετικού φακέλου, την εισήγηση της Γραμματείας, τις απόψεις που διετύπωσαν, προφορικά και εγγράφως τα ενδιαφερόμενα μέρη καθώς και τα υπομνήματα που προσκόμισαν,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

Με την προαναφερθείσα αίτηση τα σωματεία ΣΕΤΓΓ, ΠΕΤΑΓΑ και ΕΤΓΜΘ καταλογίζουν στις καθών εταιρείες εναρμονισμένη πρακτική και κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης (άρθρ.1 παρ.2 και άρθρ.2 ν.703/77, αντίστοιχα), κατά την εκ μέρους των εταιρειών λήψη αποφάσεων με τις οποίες, προκειμένου για τα εισιτήρια εσωτερικού, αφενός μεν αυξάνουν ουσιαστικά την τιμή, με την «έντεχνη» κατάργηση των φθηνών ή οικονομικών ναύλων, αλλά και με την κατάργηση όλων των ναύλων «κοινωνικής ευαισθησίας» (νεότητας και τρίτης ηλικίας), αφετέρου μειώνουν την προμήθεια των ταξιδιωτικών πρακτόρων από 9,25% σε 6,94 %, καθαρό. Περαιτέρω υποστηρίζουν ότι οι συνέπειες των εν λόγω αποφάσεων για τα μέλη τους είναι καταστροφικές, σε βαθμό που, συντρεχουσών και των λοιπών προϋποθέσεων, επιβάλλεται η λήψη ασφαλιστικών μέτρων, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ.4 του ν.703/77.

Την ίδια εξ άλλου ημερομηνία οι αιτούντες υπέβαλαν και την επί της ουσίας καταγγελία εις βάρος των καθών, επικαλούμενοι παραβίαση των προαναφερθεισών διατάξεων.

Οι αιτούντες έχουν περί τα 1.650 μέλη, τα οποία δραστηριοποιούνται στον ευρύτερο τομέα παροχής τουριστικών υπηρεσιών.

Οι καθών αεροπορικές εταιρείες, μέλη του Διεθνούς Συνδέσμου Αερομεταφορών (ΙΑΤΑ), κατέχουν άδεια εκμετάλλευσης Α' κατηγορίας (δηλ. αεροσκάφη άνω των 20 θέσεων) για την εκτέλεση δημοσίων αεροπορικών μεταφορών εντός και εκτός της ελληνικής επικράτειας, με τακτικές ή έκτακτες πτήσεις για τη μεταφορά επιβατών, ταχυδρομείου και φορτίου.

Την έκδοση ασφαλιστικών μέτρων ο ν.703/77 εξαρτά από δύο προϋποθέσεις, πρώτον, να πιθανολογείται παράβαση των άρθρων 1 ή 2 του νόμου, δεύτερον, να συντρέχει επείγουσα

περίπτωση προς αποτροπή άμεσα επικείμενου κινδύνου ανεπανόρθωτης βλάβης στον αιτούντα ή στο δημόσιο συμφέρον.

Από τα κατατεθέντα έγγραφα και την προφορική διαδικασία η Επιτροπή θεωρεί ότι ανέκυψαν στοιχεία βάσει των οποίων θα μπορούσε ενδεχομένως να υποστηριχθεί ότι έχει διαπραχθεί παραβίαση των περί προστασίας του ανταγωνισμού ουσιαστικών διατάξεων του νόμου 703/77. Θεωρεί εντούτοις ότι παρέλκει η περαιτέρω εξέταση των εν λόγω στοιχείων, δηλαδή ότι η παρέλκει η εξέταση του ζητήματος κατά πόσο με τα στοιχεία αυτά μπορεί να γίνει λόγος για «πιθανολόγηση» υπό την έννοια του άρθρου 9 παρ.4 του νόμου 703/77 (διαπίστωση που θα αντιστοιχούσε στην πρώτη προϋπόθεση της διαταγής ασφαλιστικών μέτρων), τούτο δε διότι η Επιτροπή διαπιστώνει ομοφώνως ότι δεν πληρούται η δεύτερη προϋπόθεση, εκείνη δηλαδή της επείγουσας περίπτωσης προς αποτροπή άμεσα επικείμενου κινδύνου ανεπανόρθωτης βλάβης στον αιτούντα ή στο δημόσιο συμφέρον.

Την εκτίμησή της ως προς τη μη συνδρομή της δεύτερης αυτής προϋπόθεσης η Επιτροπή θεμελιώνει στις εξής διαπιστώσεις.

Κατά πάγια, καταρχάς, νομολογία, η απαίτηση «άμεσα επικείμενου κινδύνου ανεπανόρθωτης βλάβης» ουδόλως ικανοποιείται με μόνη την οικονομική ζημία των αιτούντων, έστω και σημαντική. Απαιτώντας, μεταξύ άλλων, «ανεπανόρθωτη» βλάβη, ο νόμος αποσκοπεί να περιορίσει τη λήψη των ασφαλιστικών μέτρων μόνο σε περιπτώσεις που άνευ αυτών υφίσταται αδυναμία συνέχισης της λειτουργίας της επιχείρησης.

Τέτοια περίπτωση δεν συντρέχει κατά την Επιτροπή στην υπό κρίση υπόθεση, υπό την έννοια ότι, ακόμη και αν γίνουν δεκτά τα διαλαμβανόμενα από τους αιτούντες σχετικά με την επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης των μελών τους και τον κίνδυνο, έστω, διακοπής λειτουργίας ορισμένων εξ αυτών, ουδόλως αποδείχθηκε ότι αυτό οφείλεται αποκλειστικώς ή, έστω, σε μεγάλο βαθμό στις καταγγελλόμενες αποφάσεις των καθών.

Ειδικότερα, δεν υποστηρίχθηκε, και ούτε βεβαίως αποδείχθηκε, ότι υπάρχουν μέλη των αιτούντων με κύκλο εργασιών προερχόμενο αποκλειστικώς ή, έστω, σε ιδιαίτερα μεγάλο ποσοστό, από πωλήσεις αεροπορικών εισιτηρίων εσωτερικού. Στην αίτηση ασφαλιστικών μέτρων υποστηρίζεται ότι 100 μέλη του πρώτου αιτούντος ασχολούνται αποκλειστικά με τον εσωτερικό τουρισμό, ενώ το υπόμνημά αναφέρει ότι υπάρχουν 577 γραφεία (χωρίς να διευκρινίζεται πόσα εξ αυτών ανήκουν στα 1650 μέλη των αιτούντων, έναντι των 4.200 τουριστικών γραφείων όλης της χώρας), που δεν δικαιούνται να εκδίδουν αεροπορικά εισιτήρια εξωτερικού. Τα εν λόγω γραφεία όμως παρέχουν, ως εκ του αντικειμένου τους, σειρά άλλων τουριστικών υπηρεσιών, πέραν δηλ. των αεροπορικών εισιτηρίων εσωτερικού, λχ. εκδόσεις εισιτηρίων πλοίων, τραίνων και λεωφορείων, κρατήσεις ξενοδοχείων, ενοικιάσεις αυτοκινήτων, ξεναγήσεις κλπ. και δεν προσκομίσθηκε κανένα στοιχείο από το οποίο να προκύπτει η ιδιαίτερα μεγάλη εξάρτησή τους από τα αεροπορικά εισιτήρια εσωτερικού. Το ίδιο ισχύει και αν δεν λάβουμε υπόψη μόνο τα αεροπορικά εισιτήρια, αλλά και τα οργανωμένα ταξίδια, όπου, σύμφωνα με τα υποστηριχθέντα από τους αιτούντες, το αεροπορικό εισιτήριο αντιστοιχεί στο 50% περίπου της συνολικής τιμής του ταξιδιού, ούτε υποστηρίχθηκε ούτε, βεβαίως, αποδείχθηκε ότι υπάρχουν πρακτορεία με κύκλο εργασιών προερχόμενο αποκλειστικά (ή σε πολύ μεγάλο ποσοστό) από αεροπορικά εισιτήρια

εσωτερικού και οργανωμένα ταξίδια εσωτερικού με αεροπορικές μετακινήσεις. Ούτε δραχμικοί σχετικοί υπολογισμοί υποβλήθηκαν στην Επιτροπή.

Περαιτέρω, η συνολική αύξηση της τιμής των εισιτηρίων έχει ως αποτέλεσμα ότι, παρά τη μείωση του ποσοστού προμήθειας, οι συνολικές δραχμικές εισπράξεις δεν μειώνονται ή, έστω, δεν μειώνονται ουσιωδώς. Κατά το παράδειγμα που περιέχεται στο ίδιο το υπόμνημα των αιτούντων, το κόστος ταξιδιού τετραμελούς οικογένειας πριν τις 25.10.2001 θα ήταν 93.250 δρχ. και μετά τις 25.10.2001 θα ήταν 122.920 δρχ., ενώ η προμήθεια θα ήταν 8.650 δρχ. και 8.530 δρχ., αντίστοιχα, θα παρέμενε δηλ. πρακτικώς αμετάβλητη.

Και ναι μεν μπορεί να υποστηριχθεί (και υποστηρίχθηκε) ότι η αύξηση των τιμών των εισιτηρίων, ενόψει και του κλίματος που δημιουργήθηκε από τα γεγονότα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου, είχε ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της αεροπορικής μετακίνησης, αυτό όμως δεν αποδεικνύεται από τα στοιχεία της Γραμματείας, μη αμφισβητηθέντα από τους αιτούντες, σύμφωνα με τα οποία το σύνολο της αξίας των πωληθέντων εισιτηρίων εσωτερικού για τους μήνες Οκτώβριο – Δεκέμβριο 2001 (την πιο επηρεασμένη δηλ. περίοδο) ανήλθε σε 11,3 εκατ. δραχμές, έναντι 12,6 για την αντίστοιχη περίοδο του 2000, μείωση δηλαδή μόλις της τάξεως του 10%.

Αλλά και η μείωση αυτή αντισταθμίζεται, τουλάχιστον μερικώς, από τη χρησιμοποίηση εκ μέρους των ενδιαφερομένων, άλλων μέσων μεταφοράς, για τα οποία οι αιτούντες εισπράττουν κανονικώς τις προμήθειές τους.

Εν πάση περιπτώσει, προκειμένου και πάλι για τα αεροπορικά εισιτήρια εσωτερικού, επισημαίνεται ότι, κατά το μέτρο που, λόγω ακριβώς των αυξήσεων, ο ίδιος κύκλος εργασιών επιτυγχάνεται με έκδοση ολιγότερων εισιτηρίων, προκύπτει όφελος των πρακτόρων, αφού εισπράττουν την ίδια δραχμικώς προμήθεια με έκδοση λιγότερων εισιτηρίων, με ολιγότερα δηλ. έξοδα, αφού κάθε εισιτήριο έχει τα δικά του πρακτικώς έξοδα (τηλέφωνα με τον πελάτη, αποστολή ενδεχομένως με courrier κλπ.).

Προστίθεται ότι η μείωση των προμηθειών αφορούσε τους μείζονες αεροπορικούς προορισμούς (Αθήνα – Θεσ/νίκη, Αλεξανδρούπολη, Καβάλα, Ηράκλειο, Χανιά, Κώ Ρόδο, Μυτιλήνη, Κέρκυρα) και έτσι δεν έπληξε ή, πάντως, έπληξε πολύ λιγότερο τα μικρά ταξιδιωτικά γραφεία της επαρχίας.

Οι σκέψεις που προηγούνται δεν εμπεριέχουν αμφισβήτηση από την Επιτροπή της επιδείνωσης της οικονομικής κατάστασης πολλών τουριστικών γραφείων. Η Επιτροπή θεωρεί όμως ότι η εν λόγω επιδείνωση αποτελεί συνέπεια μιας γενικότερης αλλαγής της δομής της τουριστικής αγοράς και αναπροσαρμογής των συνηθειών και πρακτικών των τουριστών, αλλά και των επιχειρήσεων παροχής τουριστικών υπηρεσιών. Η χρήση του internet, αλλά και άλλων κινήτρων, κυρίως για παροχές που, όπως τα αεροπορικά εισιτήρια εσωτερικού, δεν απαιτούν εξειδικευμένες συμβουλές, ενθαρρύνει την άμεση επαφή του πάροχου και του αποδέκτη των υπηρεσιών, με αποτέλεσμα οι υπηρεσίες διαμεσολάβησης να συρρικνώνονται εκ των πραγμάτων, ουσιωδώς,

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού κρίνει ότι δεν συντρέχει περίπτωση λήψεως ασφαλιστικών μέτρων στην επίδικη υπόθεση και απορρίπτει τη σχετική αίτηση των σωματείων : α) ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ, («ΣΕΤΤΓ»), β) ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΩΝ («ΕΤΓΜΘ») και γ) ΕΝΩΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ- ΘΡΑΚΗΣ (παρακάτω και «ΠΕΤΑΓΑ») κατά των εταιριών ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ Α.Ε. (παρακάτω και «Ολυμπιακή»), ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ Α.Ε. (παρακάτω και «Aegean») και ΑΧΟΝ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ Α.Ε., (παρακάτω και «Αχον»).

Η απόφαση εκδόθηκε την 13 Ιουνίου 2002.

Η απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ. 7 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 361/Β/4-4-2001).

Ο Πρόεδρος

Ο Συντάκτης της Απόφασης

Δημήτρης Τζουγανάτος

Χαρίσιος Ταγαράς

Η Γραμματέας

Σωτηρία Πανιέρα